

КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 550.34

В.Ю. Максимчук, А.В. Назаревич, В.Г. Кузнецова, О.Я. Сапужак

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “НОВІ ГЕОФІЗИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА МОНІТОРИНГУ ГЕОЛОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА”

Учасники наукової конференції “Нові геофізичні технології прогнозування та моніторингу геологічного середовища”

9–11 жовтня 2007 р. у м. Львові, в Карпатському відділенні Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України (КВ ІГФ НАНУ) відбулася наукова конференція “Нові геофізичні технології прогнозування та моніторингу геологічного середовища”, присвячена пам’яті фундаторів КВ ІГФ НАНУ Тараса Зиновійовича Вербицького (до 75-річчя з дня народження) і Ярослава Станіславовича Сапужака. Ця конференція стала продовженням і розвитком наукового семінару пам’яті Т.З. Вербицького, який щорічно, починаючи з 2003 р., проводився у червні в КВ ІГФ НАНУ з запрошенням колег з Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна (м. Київ), з Відділу сейсмічності Карпатського регіону Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України (м. Львів) та інших геолого-геофізичних організацій, а також конференції пам’яті Я.С. Сапужака, яка проводилася в КВ ІГФ НАНУ у жовтні 2005 і 2006 рр. До організації цьогорічної конференції крім колективу Відділення долучилися і представники інших організацій геолого-геофі-

зичного профілю, зокрема, тих, де свого часу працювали Т.З. Вербицький та Я.С. Сапужак, а також їх колеги та друзі. У склад оргкомітету, очолюваного директором КВ ІГФ НАНУ, доктором фізико-математичних наук., професором В.Ю. Максимчуком, ввійшли заступники голови – Кендзера Олександр Володимирович (к.ф.-м.н., заст. директора Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна, м. Київ), Малицький Дмитро Васильович (к.ф.-м.н., зав. відділу методів сейсмотектонічних досліджень, КВ ІГФ НАНУ, м. Львів), Вербицький Сергій Тарасович (к.ф.-м.н., зав. відділу сейсмічності Карпатського регіону Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України, м. Львів); члени оргкомітету: Стародуб Юрій Петрович (д.ф.-м.н., зав. відділу методики і технології геофізичних досліджень, ДП “Науканафтогаз” НАК “Нафтогаз України”, м. Київ), Лящук Дмитро Несторович (к.г.-м.н., пров. геофізик, Західно-Українська геофізична розвідувальна експедиція, м. Львів), Третяк Корнелій Романович (д.т.н., проф., директор геодезичного інституту Національного універ-

ситету "Львівська політехніка", м. Львів), Вижва Сергій Андрійович (д.г.н., проф., декан геологічного факультету Київського національного університету ім. Т. Шевченка, м. Київ), Кузьменко Едуард Дмитрович (д.г.-м.н., проф., зав. кафедри геотехногенної безпеки та геоінформатики, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ), Латиніна Людмила Олександровна (д.ф.-м.н., проф., гол.н.с., Інститут фізики Землі РАН, м. Москва, Росія), Кіт Григорій Семенович (д.ф.-м.н., проф., чл.-кор. НАНУ, радник при дирекції, Інститут прикладних проблем механіки і математики НАНУ, м. Львів), Морошан Роман Петрович (к.г.-м.н., зав. відділу геофізичних досліджень Львівського відділення УкрДГРІ, м. Львів), Дещиця Степан Андрійович (к.ф.-м.н., зав. відділу геоелектромагнітних методів, КВ ІГФ НАНУ, м. Львів), Кузнецова Валентина Георгіївна (к.т.н., пров.н.с., КВ ІГФ НАНУ, м. Львів), Назаревич Андрій Володимирович (к.ф.-м.н., ст.н.с., КВ ІГФ НАНУ, м. Львів), Сапужак Олег Ярославович (к.ф.-м.н., вчений секретар КВ ІГФ НАНУ, м. Львів (секретар оргкомітету)).

Тематика конференції включала такі напрямки:

1. Загальні проблеми вивчення глибинної будови, сейсмічності та геодинаміки земної кори (геофізичні, геологічні, геодезичні та інші дослідження).
2. Сейсмологічні та геофізичні дослідження сейсмоактивних регіонів.

3. Сучасні технології геофізичного прогнозування геологічного середовища для задач геодинаміки і пошуків корисних копалин.

4. Методи і практика геофізичного моніторингу еконебезпеччих природних та техногенних геологічних процесів.

На конференцію було заявлено понад 60 доповідей. Широко були представлені різні установи та організації України та Росії.

Серед організацій з України найбільш широко були представлені установи та організації Національної академії наук – Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАНУ (м. Київ), Відділ сейсмічності Карпатського регіону Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України (м. Львів), Відділ сейсмології Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАНУ (м. Сімферополь), Полтавська гравіметрична обсерваторія ІГФ НАНУ (м. Полтава), Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України (м. Львів), Інститут геології НАН України, м. Київ, Центр менеджменту та маркетингу в області наук про Землю ІГН НАН України (м. Київ), Інститут проблем природокористування та екології НАН України (м. Дніпропетровськ).

У роботі конференції також взяли участь спеціалісти різних геологічних установ та орга-

нізацій, таких як Український державний геологорозвідувальний Інститут (м. Київ), Львівське відділення УкрДГРІ (м. Львів), Чернігівське відділення УкрДГРІ (м. Чернігів), Інститут прикладних проблем екології, геофізики і геохімії (м. Київ), Криворізька комплексна геологічна партія КП "ПівденУкр-Геологія", (м. Кривий Ріг), Західно-Українська геофізична розвідувальна експедиція (м. Львів).

Широко були представлені вищі навчальні заклади України – Львівський національний університет імені Івана Франка, геологічний факультет, кафедра фізики Землі (м. Львів), Київський національний університет імені Тараса Шевченка, геологічний факультет (м. Київ), Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (м. Івано-Франківськ), Криворізький філіал Європейського університету (м. Кривий Ріг), Таврійський національний Університет (м. Сімферополь).

На конференції були зроблені доповіді також від установ та організацій нафтогазового комплексу, зокрема таких, як ДП "Наука-нафтогаз" НАК "Нафтогаз України" (м. Київ), Науково-дослідний інститут нафти і газу НАК "Нафтогаз України" (м. Київ), Українська нафтогазова академія (м. Київ), НВФ "НДРнафтогаз", ВАТ "Південнафтогазгеологія" та інші.

На конференції з доповідями виступили провідні спеціалісти Головного центру спеціального контролю Національного космічного агентства України (м. Київ) та інших організацій.

Активну участь у роботі конференції взяли провідні спеціалісти з різних установ та організацій Росії – Інституту фізики Землі ім. О.Ю. Шмідта РАН (м. Москва), СПБФ ІЗМІР РАН (м. Санкт-Петербург), ФГУГП "Урангео" СЗФ "Невскегеологія" (м. Санкт-Петербург), ПСМО "Спецгеофізика" (м. Санкт-Петербург), Інституту геології КарНЦ РАН (м. Петрозаводськ), Геологічного інституту КНЦ РАН (м. Апатити), Наро-Фомінського філіалу "ВНДІГеофізика" (м. Наро-Фомінськ). Також були представлені матеріали спеціалістів з Моравське нафтovе долi (м. Прага, Чеська Республіка).

Робота конференції тривала три дні. В її роботі взяло участь близько 100 науковців з різних міст та організацій України і Росії. Програма була наскрізено – на пленарному та секційних засіданнях було виголошено 47 доповідей. Ряд доповідей на прохання авторів було представлено у формі стендових презентацій.

Роботу конференції коротким вступним словом та привітанням відкрив директор КВ ІГФ НАНУ, голова оргкомітету В.Ю. Максимчук, з привітанням від дирекції та колективу Інституту прикладних проблем механіки і математики, до складу якого з 1978 до 1991 р.

входили відділи, що утворили КВ ІГФ, виступив Г.С. Кіт. Він також коротко згадав цікаві моменти про Т.З. Вербицького та Я.С. Сапужака з цього періоду. Також було оголошено привітання від директора Інституту фізики Землі РАН (м. Москва, Росія) академіка РАН А.О. Гліко та інші.

Далі відбулися **пленарні засідання**. Тут було зроблено такі доповіді: О.В. Кендзера “Геофізичні дослідження для захисту населення та економіки України від землетрусів”; С.Т. Вербицький, Р.С. Пронишин “Стан сейсмологічних досліджень у Карпатському регіоні”; Л.А. Латынина “Изучение современных движений земной коры на подземных деформационных станциях”; Ю.Л. Ребецкий “Оценка горизонтальных тектонических напряжений в областях горообразования”; Л. Сим “О реакции платформ северной Евразии на новейшую геодинамику в структурах обрамления”; Р.І. Кутас “Геотермічні умови і клімат”.

Перший день роботи конференції завершився вечором спогадів про Т.З. Вербицького та Я.С. Сапужака та науковими дискусіями у дружній неофіційній обстановці.

Наступного дня зранку конференція почала роботу секцією “**Загальні проблеми вивчення глибинної будови, сейсмічності та геодинаміки земної кори (геофізичні, геологічні, геодезичні та інші дослідження)**” під головуванням: Р.І. Кутаса та В.Г. Кузнецової. Було зроблено 7 доповідей: Л. Свириденко “Сейсмичность и неотектоника южной краевой части Фенноскандинавского щита”; В. Погорелов, В. Конешов, А. Михайлова, Ю. Ребецкий “О роли гравитационных неоднородностей в формировании напряженного состояния субдукционных зон по результатам численного моделирования для профиля западного фланга Зондской дуги”; Ю. Ребецкий, А. Михайлова “Морфология и кинематика структур разрушения в глубине зон сдвигания”; Ю. Ребецкий “Алгоритм и результаты третьего этапа метода катастического анализа сдвигов. Оценка величин напряжений”; Н. Шаров, Э. Исанина, Н. Крупнова, В. Пожиленко, В. Ступак “Комплексирование сейсмических методов ОГТ, ГСЗ, МРС при детальном изучении земной коры в зоне перехода суши–море”; И. Бубняк, А. Бубняк, Ю. Віхоть, Р. Спильник “Тріщинуватість гірських порід флюшового комплексу Українських Карпат як індикатор палеонапруженій (на прикладі досліджень в урочищі Кобилець, с. Тухля)”; П. Шеремета, Г. Ладиженський, С. Слоницька, Ю. Стародуб, Б. Пилипишин, І. Хавензон, А. Назаревич, Л. Назаревич, Ю. Левкович “До питання колізії Східно-Європейської та Західно-Європейської платформ у південно-східному Прикарпатті”.

Далі конференція продовжила роботу

секцією “**Сейсмологічні та геофізичні дослідження сейсмоактивних регіонів**” під головуванням: О.В. Кендзери та С.Т. Вербицького. Заслухано 8 доповідей.

У їх числі: О.В. Кендзера “Проблеми визначення кількісних параметрів потенційних сейсмічних впливів на атомні станції”; В.Г. Кузнецова, В.Ю. Максимчук, Ю.М. Городиський “Аналіз можливих зв’язків сейсмічності зі змінами сонячної активності (на прикладі Карпатського і Кримського регіонів)”; М.І. Лазаренко, О. Герасименко “Інверсія Герглотца-Віхерта годографів чорноморського регіону, змодельованих на мережах штучних нейронів”; Ю. Лісовий “Методика сейсмічного мікрорайонування в умовах України”; Р.С. Пронишин, А.Ф. Стасюк, Ю.Т. Вербицький, Є. Корнієнко, І.І. Ярема. “Макросейсмічні прояви при Берегівських землетрусах 15 і 23 листопада 2006 року”; С.Т. Вербицький, І.Я. Сапужак, А.Ф. Стасюк, Ю.Т. Вербицький “Оцінка умов сейсмічних спостережень та побудова карт чутливості для проектованої системи моніторингу Дністровської ГАЕС”; А.В. Назаревич, Л.Є. Назаревич “Характерні риси сейсмотектонічного процесу в літосфері Буковини та сусідніх територій”; А.В. Назаревич, Л.Е. Назаревич, Л.А. Латынина “Деформационные процессы в массивах пород района Берегово в Закарпатье в период активизации местного сейсмотектонического процесса”.

Другий день роботи конференції завершився роботою секції “**Сучасні технології геофізичного прогнозування геологічного середовища для задач геодинаміки і пошукув корисних копалин**” під головуванням Р.П. Морошана та І.М. Корчагіна. Заслухано 11 доповідей: С. Левашов, Н. Якимчук, І. Корчагін “Экспресс-технология прямых поисков углеводородов геоэлектрическими методами: новые возможности ускорения геологоразведочного процесса на нефть и газ”; С. Левашов, Н. Якимчук, И. Корчагин, Ю. Пищаный “Применение геоэлектрических методов для изучения площадей распространения минеральных вод”; С. Левашов, М. Якимчук, И. Корчагин, Ю. Пищаный. “Моніторинг якості закріплення ґрунтів та гідрогеологічних умов на лініях метро приповерхневого залягання”; Х. Заяць, Л. Беловолова, Т. Петришин, М. Стасів, Б. Буцяк. “Прогноз нових нафтогазоносних об’єктів у Крукеницькій підзоні”; Р. Морошан “Уніфікована система параметрів та показників геофізичної неоднорідності”; Б. Пилипишин, І. Хавензон “Про вибір інформативного сейсмічного частотного діапазону при пошуку пасток вуглеводнів”; Т. Ізотова, О. Бондаренко, А. Пуш, Г. Кушта “Особливості виявлення інтервалів зон вилуговування верхньоюурських карбонатів за даними ГДС”; Т. Вертепний

“Методика побудови геологічних моделей в умовах ерозійного рельєфу Більче-Волицької зони Передкарпатського прогину”; В. Кукуруза, В. Кривошеев, Є. Іванова, О. Пекельна “Можливості пошуків родовищ нафти та газу в неантріальніх пастках”; В. Максимчук, О. Петровський, Р. Кудеравець, І. Чоботок, В. Тимощук, Є. Накалов, І. Крива “Результати експериментальних геомагнітних досліджень на перспективних на нафту і газ структурах південно-східної частини Волино-Поділля”; С. Дециця, А. Кузнецов, О. Підвірний, П. Мартюк “Вивчення електрофізичних властивостей порід-колекторів на зразках керну”.

Третій день роботи конференції розпочався секцією “Геофізичний моніторинг еконебезпечних природних та техногенних геологічних процесів” під головуванням С.А. Дециця та Ю.М. Городиського. На секції зроблено 10 доповідей: И. Качалин “Современные аспекты применения системы геофизического мониторинга в решении научно-прикладных задач”; О.І. Ляшук, І.Г. Качалін, В.Ю. Савельєв “Комплексна геофізична лабораторія “Кам’янець-Подільський”; В. Ігнатишин “Аналіз геофізичних спостережень у Закарпатті протягом 2007 року”; Т. Климкович, Ю. Городиський, В. Кузнецова, В. Максимчук “Результати неперервних довготривалих досліджень векторів індукції в Закарпатському прогині”; О. Романюк, В. Шамотко, С. Дециця, Р. Дутко, А. Петровський “Електромагнітні дослідження стану геосередовища та прогнозування еконебезпечних явищ в межах техногенних зон видобувних підприємств Передкарпаття”; М.І. Толстой, О.В. Шабатура “Особливості застосування прямих методів геодинамічних досліджень в умовах Українського щита і складчастих структур Закарпаття”; В.В. Шляховий. “Цифровий сейсмоприпливний геодинамічний комплекс Полтавської гравіметричної обсерваторії: склад і технологія спостережень”; В.В. Шляховий, В.П. Шляховий. “Скачки та інші аномалії на припливних записах як фактори докритичного стану геосередовища і передумови для прогнозування небезпечних геопроцесів та стійкості геооб'єктів”; В. Трегубенко, В.П. Шляховий, В.В. Шляховий, О.О. Боборикіна, В.О. Насонкін. “Деякі результати цифрових сейсмічних і земноприпливних спостережень у підземній геофізичній обсерваторії на мисі Херсонес (Севастополь)”; Ю.А. Богданов, І.Г. Захаров, Н.П. Лойко, В.П. Коболев “Метод многопозиціонного анализа радіоволнового фона Землі для прогнозування і моніторинга геологічної среды”.

Завершальною в роботі конференції стала секція “Методи математичного моделювання, вимірювань та інтерпретації геофізичних даних”, яка працювала під головуванням

Д.В. Малицького та Ю.П. Стародуба. На ній заслухано 5 доповідей: М. Шолпо “Метод разделения и оценки вкладов отдельных элементов геоэлектрической структуры в изменения МТ какущегося сопротивления и его опробование на двумерной модели”; В.М. Карпенко, Ю.П. Стародуб “Енергоінформаційні моделі геодинаміки елементів – об'єктів літосфери Землі”; Д. Малицький, Р. Пак, Е. Козловський, О. Мосьпан, О. Муйла “Поширення сейсмічних хвиль у шаруватому середовищі. Чисельні методи розрахунку хвильового поля”; В. Фурман, М. Хом'як, Л. Хом'як “Числове моделювання фактора тертя ковзання в процесах насувоутворення”; Ю. Дацюк, В. Сеньківський “Дослідження цифрових зображень деформованих об'єктів”; Ю. Городиський “Особливості астрометричних методик при вимірюваннях геомагнітного схилення”.

Завершуючи короткий огляд наукової програми конференції, зазначимо, що тези всіх доповідей опубліковані у збірнику матеріалів конференції (“Нові геофізичні технології прогнозування та моніторингу геологічного середовища”. Матеріали наукової конференції. 9–11 жовтня 2007 р., м. Львів. – Львів: “Спілом”, 2007.), а значна частина матеріалів доповідей розгорнуто подана у публікованих у даному номері журналу “Геодинаміка” статтях.

У підсумковій дискусії за круглим столом відзначалися високий науковий рівень доповідей, широке представництво як за тематикою, так і щодо установ та організацій. Ряд висловлених у деяких доповідях поглядів викликав жваві наукові дискусії як на засіданнях, так і в кулуарах, що, безсумнівно, сприятиме підвищенню рівня наукових досліджень, виступів та публікацій і, в кінцевому підсумку, встановленню наукової істини.

Загальні враження про конференцію, висловлені у підсумковій дискусії за круглим столом – конференція вдалася. Насичена наукова програма, хороша організація, комфортний і при цьому порівняно недорогий готель, транспортне забезпечення та увага до гостей з боку організаторів залишили в учасників конференції приятні враження, які відобралися у побажаннях організувати в КВ ІГФ НАНУ наступного року таку конференцію знову і в обіцянках взяти активну участь у її роботі особисто та залучити до цього також своїх колег, у рекомендаціях активніше запрошувати на неї також зарубіжних вчених і спеціалістів.

Зі свого боку, організатори конференції користуються нагодою ще раз висловити ширу подяку всім учасникам за активну співпрацю.

НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ “НОВЫЕ ГЕОФИЗИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ И МОНИТОРИНГА ГЕОЛОГИЧЕСКОЙ СРЕДЫ”

В.Е. Максимчук, А.В. Назаревич, В.Г. Кузнецова, О.Я. Сапужак

Приводятся общая информация и тематика докладов научной конференции "Новые геофизические технологии прогнозирования и мониторинга геологической среды", которая происходила с 9 по 11 октября 2007 г. в Карпатском отделении Института геофизики им. С.И. Субботина НАН Украины (г. Львов).

SCIENTIFIC CONFERENCE "NEW GEOPHYSICAL TECHNOLOGIES OF PROGNOSIS AND MONITORING OF GEOLOGICAL ENVIRONMENT"

V.Yu. Maksymchuk, V.A. Nazarevych, V.G. Kuznetsova, O.Ya. Sapuzak

General information and subject of papers of scientific conference "New geophysical technologies of prognosis and monitoring of geological environment", which took place from 9 to 11 October, 2007 in the Carpathians Branch of Subbotin name Institute of geophysics of NAS of Ukraine (Lviv), is given.

*Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України,
м. Львів*

Надійшла 5.12.2007